

Co přináší zákon o sociálních službách pro uživatele, poskytovatele, orgány státní správy a samosprávy

JUDr. Jan Hutař a Václav Krása

Po mnohaleté snaze vyšel 31. března 2006 ve Sbírce zákonů zákon o sociálních službách. Je to historický okamžik pro stovky tisíc seniorů a lidí se zdravotním postižením, kteří jsou závislí na sociálních službách. Návrh zákona je v mnoha ohledech zcela průlomový. Máme moderní právní normu, která svěřuje kompetence občanům, aby rozhodovali sami za sebe a dává jim k tomu potřebné nástroje. Přelomových věcí je několik. Asi zásadní změnou je skutečnost, že osobám v nepříznivé sociální situaci bude poskytována individuální dávka – příspěvek na péči a to podle míry závislosti. Příjemce příspěvku je povinen využívat příspěvek k zajištění péče o svou osobu. Tato péče může být zajišťována prostřednictvím rodinných příslušníků nebo prostřednictvím sociálních služeb. To je další zásadní změna. Rodinám se tak umožňuje, aby společně zajistili potřebné služby pro svého člena, aniž by byl jeden z nich trvale upoután k této pomoci a musel tak opustit svoje zaměstnání nebo jiné aktivity. Naplnilo se tak dlouhodobé úsilí lidí se zdravotním postižením a jejich organizací. V posledních letech byla Národní rada zdravotně postižených ČR nositelem základních myšlenek změny sociálního systému. Zákon o sociálních službách je velkým úspěchem všech, kteří se na přípravě a prosazování zákona aktivně podíleli. Patří jim za to naše poděkování.

Václav Krása
předseda NRZP ČR

Obsah

Co přináší zákon o sociálních službách pro uživatele, poskytovatele a orgány státní správy a samosprávy	3
Zákon upravuje tyto formy služeb sociální péče	4
Zákon upravuje tyto formy služeb sociální prevence	9
Zákon definuje tyto bezplatné sociální služby	15
Příspěvek na péči na úhradu dalších služeb podle míry závislosti	16
Povinnosti žadatelů o příspěvek	16
Co nového přináší zákon pro poskytovatele	18
Působnost orgánů v sociálních službách	20
Kde lze získat další informace!	24

Co přináší zákon o sociálních službách pro uživatele, poskytovatele a orgány státní správy a samosprávy

Zákon o sociálních službách vyšel ve Sbírce zákonů dne 31. března 2006 a úplné znění lze najít v částce 37 pod číslem 108/2006 Sb., nebo na webových stránkách www.nrzp.cz.

Přestože dosud nebyla vydána prováděcí vyhláška ani nařízení vlády, považuje NRZP ČR za potřebné informovat veřejnost o systémových změnách, které zákon zavádí a o krocích, které jsou potřebné k úspěšnému přechodu na nový systém. Jakmile budou prováděcí předpisy vydány zpracujeme podstatně rozsáhlejší publikaci s podrobným výkladem.

Zákon o sociálních službách bude účinný od 1. ledna 2007. Do této doby musí Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR vydat prováděcí vyhlášku, která bude podrobněji upravovat způsob posuzování míry závislosti na sociálních službách. Zákon zmocňuje vládu k vydání nařízení, které upraví způsob dotací pro poskytovatele sociálních služeb. Vyhláška i nařízení vlády mají být vydány nejpozději 30. září 2006. Přestože zákon bývá často mylně považován za zákon pro osoby se zdravotním postižením případně pro seniory, rozhodně tomu tak není.

Nárok na bezplatné poskytnutí základního sociálního poradenství o možnostech řešení nepříznivé sociální situace má každá osoba! Základní sociální poradenství poskytuje osobám potřebné informace přispívající k řešení jejich nepříznivé sociální situace.

Nemusí jít vždy jen o informace o sociálních službách, ale také o informace o možnostech získání finančních příspěvků či dávek, podmínkách důchodového pojištění aj. Součástí tohoto poradenství musí být i doporučení odborného poradenství, které je zaměřeno již na konkrétní skupinu osob a je poskytováno zejména v občanských poradnách, manželských a rodinných poradnách, poradnách pro seniory, poradnách pro osoby se zdravotním postižením, poradnách pro oběti trestných činů a domácího násilí; zahrnuje též sociální práci s osobami, jejichž způsob života může vést ke konfliktu se společností. Sociální poradenství je základní činností při poskytování všech druhů sociálních služeb; poskytovatelé sociálních služeb jsou vždy povinni tuto činnost zajistit. Základní sociální poradenství by mělo uživatele informovat o existujících typech sociálních služeb, které zákon nabízí. Základní sociální poradenství je povinen zajistit každý poskytovatel bezplatně.

Podle typu sociální situace rozlišujeme **služby sociální péče**, nebo **služby sociální prevence**.

Cílem služeb sociální péče je pomoci zajistit osobám jejich fyzickou a psychickou soběstačnost, s cílem umožnit jim v nejvyšší možné míře zapojení do běžného života společnosti a v případech, kdy toto vylučuje jejich stav, zajistit jim důstojné prostředí a zacházení.

Cílem služeb sociální prevence je zabránit sociálnímu vyloučení osob, které jsou tímto ohroženy pro krizovou sociální situaci, životní návyky a způsob života vedoucí ke konfliktu se společností, sociálně znevýhodňující prostředí a ohrožení práv a oprávněných zájmů trestnou činností jiné fyzické osoby. Cílem služeb sociální prevence je napomáhat osobám k překonání jejich nepříznivé sociální situace a chránit společnost před vznikem a šířením nežádoucích společenských jevů.

Zákon upravuje tyto formy služeb sociální péče

Osobní asistence

Osobní asistence je terénní služba poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby. Služba se poskytuje bez časového omezení, v přirozeném sociálním prostředí osob a při činnostech, které osoba potřebuje.

Služba obsahuje zejména tyto základní činnosti:

- a) pomoc při zvládání běžných úkonů péče o vlastní osobu,
- b) pomoc při osobní hygieně,
- c) pomoc při zajištění stravy,
- d) pomoc při zajištění chodu domácnosti,
- e) výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti,
- f) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- g) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Pečovatelská služba

Pečovatelská služba je terénní nebo ambulantní služba poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, a rodinám s dětmi, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby. Služba poskytuje ve vymezeném čase v domácnostech osob a v zařízeních sociálních služeb vyjmenované úkony.

Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- a) pomoc při zvládání běžných úkonů péče o vlastní osobu,
- b) pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu,
- c) poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy,
- d) pomoc při zajištění chodu domácnosti,
- e) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím.

Tísňová péče

Tísňová péče je terénní služba, kterou se poskytuje nepřetržitá distanční hlasová a elektronická komunikace s osobami vystavenými stálému vysokému riziku ohrožení zdraví nebo života v případě náhlého zhoršení jejich zdravotního stavu nebo schopností.

Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- a) poskytnutí nebo zprostředkování neodkladné pomoci při krizové situaci,
- b) sociální poradenství,
- c) sociálně terapeutické činnosti,
- d) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- e) pomoc při prosazování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Průvodcovské a předčitatelské služby

Průvodcovské a předčitatelské služby jsou terénní nebo ambulantní služby poskytované osobám, jejichž schopnosti jsou sníženy z důvodu věku nebo zdravotního postižení v oblasti orientace nebo komunikace, a napomáhá jim osobně si vyřídit vlastní záležitosti. Služby mohou být poskytovány též jako součást jiných služeb.

Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- a) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- b) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Podpora samostatného bydlení

Podpora samostatného bydlení je terénní služba poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu zdravotního postižení nebo chronického onemocnění, včetně duševního onemocnění, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby.

Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- a) pomoc při zajištění chodu domácnosti,
- b) výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti,
- c) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- d) sociálně terapeutické činnosti,
- e) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Odlehčovací služby

Odlehčovací služby jsou terénní, ambulantní nebo pobytové služby poskytované osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, o které je jinak pečováno v jejich přirozeném sociálním prostředí; cílem služby je umožnit pečující fyzické osobě nezbytný odpočinek.

Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- a) pomoc při zvládnání běžných úkonů péče o vlastní osobu,
- b) pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu,
- c) poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy,
- d) poskytnutí ubytování v případě pobytové služby,
- e) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- f) sociálně terapeutické činnosti,
- g) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí,
- h) výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti.

Centra denních služeb

V centrech denních služeb se poskytují ambulantní služby osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby.

Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- a) pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu,
- b) poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy,
- c) výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti,
- d) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- e) sociálně terapeutické činnosti,
- f) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Denní stacionáře

V denních stacionářích se poskytují ambulantní služby osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku nebo zdravotního postižení, a osobám s chronickým duševním onemocněním, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby.

Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- a) pomoc při zvládnání běžných úkonů péče o vlastní osobu,
- b) pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu,
- c) poskytnutí stravy,

- d) výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti,
- e) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- f) sociálně terapeutické činnosti,
- g) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Týdenní stacionáře

V týdenních stacionářích se poskytují pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku nebo zdravotního postižení, a osobám s chronickým duševním onemocněním, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby.

Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- a) poskytnutí ubytování,
- b) poskytnutí stravy,
- c) pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu,
- d) pomoc při zvládání běžných úkonů péče o vlastní osobu,
- e) výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti,
- f) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- g) sociálně terapeutické činnosti,
- h) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Domovy pro osoby se zdravotním postižením

V domovech pro osoby se zdravotním postižením se poskytují pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu zdravotního postižení, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby.

Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- a) poskytnutí ubytování,
- b) poskytnutí stravy,
- c) pomoc při zvládání běžných úkonů péče o vlastní osobu,
- d) pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu,
- e) výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti,
- f) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- g) sociálně terapeutické činnosti,
- h) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Nezaopatřeným dětem se v domovech pro osoby se zdravotním postižením poskytuje osobní vybavení, drobné předměty běžné osobní potřeby a některé služby s přihlédnutím k jejich potřebám. Osobním vybavením se rozumí prádlo, šatstvo a obuv; některými službami se rozumí stříhání vlasů, holení a pedikúra. Nezaopatřenost dítěte se pro účely tohoto zákona posuzuje podle zákona o státní sociální podpoře.

V domovech pro osoby se zdravotním postižením může být vykonávána ústavní výchova podle zvláštních právních předpisů. Pro výkon ústavní výchovy v domovech pro osoby se zdravotním postižením platí přiměřeně ustanovení o právech a povinnostech dětí umístěných ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy podle zvláštního právního předpisu.

Domovy pro seniory

V domovech pro seniory se poskytují pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost zejména z důvodu věku, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby.

Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- a) poskytnutí ubytování,
- b) poskytnutí stravy,
- c) pomoc při zvládání běžných úkonů péče o vlastní osobu,
- d) pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu,
- e) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- f) sociálně terapeutické činnosti,
- g) aktivizační činnosti,
- h) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Domovy se zvláštním režimem

V domovech se zvláštním režimem se poskytují pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu chronického duševního onemocnění nebo závislosti na návykových látkách, a osobám se stařeckou, Alzheimerovou demencí a ostatními typy demencí, které mají sníženou soběstačnost z důvodu těchto onemocnění, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby. Režim v těchto zařízeních při poskytování sociálních služeb je přizpůsoben specifickým potřebám těchto osob.

Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- a) poskytnutí ubytování,
- b) poskytnutí stravy,
- c) pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu,
- d) pomoc při zvládání běžných úkonů péče o vlastní osobu,
- e) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- f) sociálně terapeutické činnosti,
- g) aktivizační činnosti,
- h) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Chráněné bydlení

Chráněné bydlení je pobytová služba poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu zdravotního postižení nebo chronického onemocnění, včetně duševního onemocnění, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby. Chráněné bydlení má formu skupinového, popřípadě individuálního bydlení.

Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- a) poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy,
- b) poskytnutí ubytování,
- c) pomoc při zajištění chodu domácnosti,
- d) výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti,
- e) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- f) sociálně terapeutické činnosti,
- g) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče

Ve zdravotnických zařízeních ústavní péče se poskytují pobytové sociální služby osobám, které již nevyžadují ústavní zdravotní péči, ale vzhledem ke svému zdravotnímu stavu nejsou schopny se obejít bez pomoci jiné fyzické osoby a nemohou být proto propuštěny ze zdravotnického zařízení ústavní péče do doby, než jim je zabezpečena pomoc osobou blízkou nebo jinou fyzickou osobou nebo zajištěno poskytování terénních nebo ambulantních sociálních služeb anebo pobytových sociálních služeb v zařízeních sociálních služeb.

Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- a) poskytnutí ubytování,
- b) poskytnutí stravy,
- c) pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu,
- d) pomoc při zvládnutí běžných úkonů péče o vlastní osobu,
- e) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- f) sociálně terapeutické činnosti,
- g) aktivizační činnosti,
- h) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Zákon upravuje tyto formy služeb sociální prevence

Raná péče

Raná péče je terénní, popřípadě ambulantní služba poskytovaná dítěti a rodičům dítěte ve věku do 7 let, které je zdravotně postižené, nebo jehož vývoj je ohrožen v důsledku

nepříznivé sociální situace. Služba je zaměřena na podporu rodiny a podporu vývoje dítěte s ohledem na jeho specifické potřeby.

Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- a) výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti,
- b) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- c) sociálně terapeutické činnosti,
- d) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Telefonická krizová pomoc

Služba telefonické krizové pomoci je terénní služba poskytovaná na přechodnou dobu osobám, které se nacházejí v situaci ohrožení zdraví nebo života nebo v jiné obtížné životní situaci, kterou přechodně nemohou řešit vlastními silami.

Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- a) telefonickou krizovou pomoc,
- b) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Tlumočnické služby

Tlumočnické služby jsou terénní, popřípadě ambulantní služby poskytované osobám s poruchami komunikace způsobenými především smyslovým postižením, které zamezuje běžné komunikaci s okolím bez pomoci jiné fyzické osoby.

Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- a) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- b) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Azylové domy

Azylové domy poskytují pobytové služby na přechodnou dobu osobám v nepříznivé sociální situaci spojené se ztrátou bydlení.

Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- a) poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy,
- b) poskytnutí ubytování,
- c) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Domy na půl cesty

Domy na půl cesty poskytují pobytové služby zpravidla pro osoby do 26 let věku, které po dosažení zletilosti opouštějí školská zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, popřípadě pro osoby z jiných zařízení pro péči o děti a mládež, a pro osoby, které jsou propuštěny z výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranné léčby. Způsob poskytování sociálních služeb v těchto zařízeních je přizpůsoben specifickým potřebám těchto osob.

Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- a) poskytnutí ubytování,
- b) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- c) sociálně terapeutické činnosti,
- d) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a obstarávání osobních záležitostí.

Kontaktní centra

Kontaktní centra jsou nízkoprahová zařízení poskytující ambulantní, popřípadě terénní služby osobám ohroženým závislostí na návykových látkách. Cílem služby je snižování sociálních a zdravotních rizik spojených se zneužíváním návykových látek.

Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- a) sociálně terapeutické činnosti,
- b) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí,
- c) poskytnutí podmínek pro osobní hygienu.

Krizová pomoc

Krizová pomoc je terénní, ambulantní nebo pobytová služba na přechodnou dobu poskytovaná osobám, které se nacházejí v situaci ohrožení zdraví nebo života, kdy přechodně nemohou řešit svoji nepříznivou sociální situaci vlastními silami. Na základě rozhodnutí o vykázaní ze společného obydlí nebo zákazu vstupu do něj vydaného podle zvláštního právního předpisu, je osobě ohrožené násilným chováním vykázané osoby nabídnuta pomoc do 48 hodin od doručení opisu tohoto rozhodnutí. V tomto případě je součástí služby koordinace pomoci poskytované orgány veřejné správy a dalšími právníckými a fyzickými osobami osobě ohrožené útokem.

Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- a) poskytnutí ubytování,
- b) poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy,
- c) sociálně terapeutické činnosti,
- d) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Nízkoprahová denní centra

Nízkoprahová denní centra poskytují ambulantní, popřípadě terénní služby pro osoby bez přístřeší.

Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- a) pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu,
- b) poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy,
- c) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a obstarávání osobních záležitostí.

Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež

Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež poskytují ambulantní, popřípadě terénní služby dětem ve věku od 6 do 26 let ohroženým společensky nežádoucími jevy. Cílem služby je zlepšit kvalitu jejich života předcházením nebo snížením sociálních a zdravotních rizik souvisejících se způsobem jejich života, umožnit jim lépe se orientovat v jejich sociálním prostředí a vytvářet podmínky k řešení jejich nepříznivé sociální situace. Služba může být poskytována osobám anonymně.

Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- a) výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti,
- b) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- c) sociálně terapeutické činnosti,
- d) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Noclehárny

Noclehárny poskytují ambulantní služby osobám bez přístřeší, které mají zájem o využití hygienického zařízení a přenocování.

Služba podle odstavce 1 obsahuje tyto základní činnosti:

- a) pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu,
- b) poskytnutí přenocování.

Služby následné péče

Služby následné péče jsou terénní služby poskytované osobám s chronickým duševním onemocněním a osobám závislým na návykových látkách, které absolvovaly ústavní léčbu ve zdravotnickém zařízení, absolvovaly ambulantní léčbu nebo se jí podrobují, nebo osobám, které abstíní.

Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- a) sociálně terapeutické činnosti,
- b) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- c) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi

Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi jsou terénní, popřípadě ambulantní služby poskytované rodině s dítětem, u kterého je jeho vývoj ohrožen v důsledku dopadů dlouhodobě krizové sociální situace, kterou rodiče nedokáží sami bez pomoci překonat, a u kterého existují další rizika ohrožení jeho vývoje.

Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- a) výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti,
- b) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- c) sociálně terapeutické činnosti,
- d) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením

Sociálně aktivizační služby jsou ambulantní, popřípadě terénní služby poskytované osobám v důchodovém věku nebo osobám se zdravotním postižením ohroženým sociálním vyloučením.

Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- a) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- b) sociálně terapeutické činnosti,
- c) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Sociálně terapeutické dílny

Sociálně terapeutické dílny jsou ambulantní služby poskytované osobám se sníženou soběstačností z důvodu zdravotního postižení, které nejsou z tohoto důvodu umístitelné na otevřeném ani chráněném trhu práce. Jejich účelem je dlouhodobá a pravidelná podpora zdokonalování pracovních návyků a dovedností prostřednictvím sociálně pracovní terapie.

Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- a) pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu,
- b) poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy,
- c) nácvik dovedností pro zvládnutí péče o vlastní osobu, soběstačnosti a dalších činností vedoucích k sociálnímu začlenění,
- d) podpora vytváření a zdokonalování základních pracovních návyků a dovedností.

Terapeutické komunity

Terapeutické komunity poskytují pobytové služby i na přechodnou dobu pro osoby závislé na návykových látkách nebo osoby s chronickým duševním onemocněním, které mají zájem o začlenění do běžného života.

Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- a) poskytnutí stravy,
- b) poskytnutí ubytování,
- c) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- d) sociálně terapeutické činnosti,
- e) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Terénní programy

Terénní programy jsou terénní služby poskytované osobám, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy. Služba je určena pro problémové skupiny osob, uživatele návykových látek nebo omamných psychotropních látek, osoby bez přístřeší, osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách a jiné sociálně ohrožené skupiny. Cílem služby je tyto osoby vyhledávat a minimalizovat rizika jejich způsobu života. Služba může být osobám poskytována anonymně.

Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- a) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- b) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Sociální rehabilitace

Sociální rehabilitace je soubor specifických činností směřujících k dosažení samostatnosti, nezávislosti a soběstačnosti osob, a to rozvojem jejich specifických schopností a dovedností, posilováním návyků a nácvikem výkonu běžných, pro samostatný život nezbytných činností alternativním způsobem využívajícím zachovaných schopností, potenciálů a kompetencí. Sociální rehabilitace se poskytuje formou terénních a ambulantních služeb, nebo formou pobytových služeb poskytovaných v centrech sociálně rehabilitačních služeb.

Služba poskytovaná formou terénních nebo ambulantních služeb obsahuje tyto základní činnosti:

- a) nácvik dovedností pro zvládání péče o vlastní osobu, soběstačnosti a dalších činností vedoucích k sociálnímu začlenění,
- b) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- c) výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti,
- d) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Služba poskytovaná formou pobytových služeb v centrech sociálně rehabilitačních služeb obsahuje vedle základních činností, tyto další činnosti:

- a) poskytnutí ubytování,
- b) poskytnutí stravy,
- c) pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu.

Na všechny služby sociální péče a na služby poskytované Azylovými domy, Domy napůl cesty a Terapeutickými komunitami musí být vždy uzavřena písemná smlouva. Písemně musí být smlouva uzavřena na žádost některé ze smluvních stran i v případě poskytování Rané péče, Tlumočnických služeb, Sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi a Sociální rehabilitace.

Smlouva musí mít tyto náležitosti

- a) označení smluvních stran,
- b) druh sociální služby,
- c) rozsah poskytování sociální služby,
(Je nutné uvést všechny základní činnosti, které služba obsahuje. Vzhledem k tomu, že úkony, které tvoří obsah jednotlivých činností budou upraveny prováděcím předpisem, doporučujeme, aby jednotlivé základní činnosti a jejich obsah byl upraven v samostatných ustanoveních.)
- d) místo a čas poskytování sociální služby,
- e) výši úhrady za sociální služby sjednanou v rámci výše úhrady stanovené v rámci právní úpravy a způsob jejího placení,
- f) ujednání o dodržování vnitřních pravidel stanovených poskytovatelem pro poskytování sociálních služeb,
- g) výpovědní důvody a výpovědní lhůty,
- h) dobu platnosti smlouvy.

Zákon definuje tyto bezplatné sociální služby

- sociální poradenství, které musí zajistit každý poskytovatel;
- raná péče;
- telefonická krizová pomoc;
- tlumočnické služby;
- krizová pomoc;
- služby následné péče;
- sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi;
- sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením;
- terénní programy;
- sociální rehabilitace, s výjimkou úhrady za poskytnutí ubytování, stravy a pomoci při osobní hygieně;

- sociální služby v kontaktních centrech a nízkoprahových zařízeních pro děti a mládež;
- služby sociálně terapeutických dílen s výjimkou úhrady za poskytnutí stravy nebo pomoci při zajištění stravy.

Příspěvek na péči na úhradu dalších služeb podle míry závislosti

Stupeň míry závislosti	Výše příspěvku pro osoby do 18 let	Výše příspěvku pro osoby nad 18 let
I. lehká závislost	3 000 Kč	2 000 Kč
II. středně těžká závislost	5 000 Kč	4 000 Kč
III. těžká závislost	9 000 Kč	8 000 Kč
IV. úplná závislost	11 000 Kč	11 000 Kč

Povinnosti žadatelů o příspěvek

- Podrobit se vyšetření zdravotního stavu;
- podrobit se sociálnímu šetření;
- osvědčit skutečnosti rozhodné pro nárok na příspěvek, jeho výši nebo výplatu a dát písemný souhlas k ověření těchto skutečností;
- do osmi dnů písemně ohlásit příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností změny ve skutečnostech rozhodných pro nárok na příspěvek jeho výši či výplatu;
- využívat příspěvek na zajištění potřebné pomoci;
- vrátit příspěvek nebo jeho část v případě neoprávněného vyplacení.

Důležitá upozornění pro uživatele sociálních služeb

Podle přechodných ustanovení zákona o sociálních službách dojde k automatickému přeřazení osob pobírajících dosud zvýšení důchodu pro bezmocnost do skupin závislosti podle dále uvedené tabulky.

Přesto důrazně doporučujeme, aby každá osoba pobírající zvýšení důchodu pro bezmocnost se koncem roku dostavila na svůj obecní úřad III. stupně (místo, kde se vyplácí dávky pro osoby se zdravotním postižením). Podle ustanovení §24 zákona, je povinnou náležitostí žádosti o příspěvek označení osoby blízké nebo jiné fyzické či právnické osoby, která poskytuje nebo bude poskytovat péči, a dále určení, jakým způsobem má být příspěvek vyplácen.

Ještě komplikovanější je situace u rodičů zdravotně postižených dětí, neboť podle článku II bodu 5 zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona

o sociálních službách, nárok na příspěvek při péči o blízkou a jinou osobu zaniká v kalendářním měsíci, v němž byl přiznán příspěvek na péči podle zákona o sociálních službách osobě, o kterou příjemce příspěvku při péči o blízkou nebo jinou osobu pečoval, nejpozději však dnem 31. 12. 2008. **Také toto ustanovení svědčí pro potřebu podání žádosti o příspěvek. Rozhodně doporučujeme podat žádost o příspěvek na péči v lednu 2007. Vyhnete se případným komplikacím!**

Důležitá upozornění!!!

- Pokud podáte žádost o příspěvek později než v lednu 2007, bude vám vyplácen až od měsíce, ve kterém jste podali žádost.
- O zařazení do IV. skupiny míry závislosti (úplná závislost) je třeba požádat obecní úřad obce s rozšířenou působností.
- Zanikne dosavadní příspěvek při péči o blízkou a jinou osobu a také zvýšení důchodu pro bezmocnost. Osoby, kterým ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona náleželo zvýšení důchodu pro bezmocnost podle dosavadních právních předpisů, se ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona považují za osoby závislé na pomoci jiné fyzické osoby.
- Česká správa sociálního zabezpečení předá obecním úřadům obcí s rozšířenou působností seznam osob, kterým ke dni 31. 12. 2006 náleželo zvýšení důchodu pro bezmocnost. Totéž učiní i ministerstva vnitra, spravedlnosti a obrany v oborech své působnosti.
- Obecní úřady obcí s rozšířenou působností oznámí příslušným pověřeným obecním úřadům zahájení řízení o příspěvku na péči v případech, kdy byl dosud poskytován příspěvek při péči o blízkou a jinou osobu.
- Označení osoby blízké nebo jiné fyzické či právnické osoby, která poskytuje nebo bude poskytovat péči je povinnou náležitostí žádosti o příspěvek, pokud je tato skutečnost při podání žádosti známa – nejpozději však musí být tato osoba uvedena do 15ti dnů od právní moci rozhodnutí o příspěvku.

Tabulka ukazující převod dosavadních nároků na nové stupně závislosti

Nově závislost	Dosud bezmocnost	Dosud bezmocnost + POB	Dosud osoby do 18 let
I. stupeň lehká	částečná		
II. stupeň středně těžká	převážná	částečná bezmocnost při věku nad 80 let + nárok na POB	
III. stupeň těžká	úplná	převážná bezmocnost + nárok na POB	dlouhodobě těžce zdravotně postižené dítě vyžadující mimořádnou péči

Co nového přináší zákon pro poskytovatele

- Zákonnou oporu pro poskytování širokého sortimentu sociálních služeb.
- Jasně vymezení činností, které jsou obsahem sociálních služeb včetně specifikace činností, které tvoří náplň jednotlivých typů služeb.
- Právo na úhradu nákladů těchto sociálních služeb: osobní asistence, pečovatelská služba, tísňová péče, průvodcovské a předčitatelské služby, podpora samostatného bydlení, odlehčovací služby, služby v denních centrech.
- Uživatel bude hradit náklady za poskytnuté sociální služby ve smluvené výši, maximálně však do limitu stanoveného prováděcím právním předpisem.
- Jde-li o pobytové služby poskytované v týdenních stacionářích, domovech pro seniory, domovech se zvláštním režimem, chráněném bydlení, zdravotnických zařízeních ústavní péče, centrech sociálně rehabilitačních služeb, azylových domech, domech na půl cesty a terapeutických komunitách, hradí uživatel navíc ubytování a stravu.
- Omezení výše úhrad neplatí u služeb poskytovaných nad rámec povinných činností u jednotlivých typů sociálních služeb.
- Poskytovatelé mají právo účastnit se přípravy střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb v obci v případě, že obec takový plán zpracovává.
- Poskytovatelé mají právo požádat o dotace ze státního rozpočtu na poskytování sociálních služeb.

Poskytovatelé sociálních služeb jsou povinni

- registrovat se na krajském úřadě – bez registrace nesmí sociální služby poskytovat;
- pokud poskytovatel poskytoval služby již před účinností zákona, musí o registraci požádat nejdéle do 6 měsíců od účinnosti zákona;
- uzavřít pojistnou smlouvu před započítáním poskytování služeb a do 15 dnů od uzavření zaslat její ověřenou kopii krajskému úřadu;
- dodržet podmínky a náležitosti stanovené pro registraci – při nedodržení může být registrace zrušena;
- zajistit dostupnost informací o druhu služby, místě poskytování služby, cílech a okruhu osob, jimž poskytují sociální služby;
- informovat zájemce o sociální služby o všech povinnostech, které by pro ně vyplývaly ze smlouvy o poskytování služeb;
- zajistit naplňování lidských a občanských práv uživatelů sociální služby;
- zpracovat vnitřní pravidla pro poskytování sociální služby a pro podávání a vyřizování stížností;
- plánovat průběh poskytování sociální služby podle osobních cílů, potřeb a schopností uživatelů;
- dodržovat standardy kvality sociálních služeb;
- uzavřít smlouvu o poskytnutí sociální služby, pokud tomu nebrání zákonem stanovené důvody (neposkytování požadované služby, nedostatek kapacity, zdravotní stav žadatele);
- podrobit se inspekci kvality sociálních služeb;
- zajistit splnění kvalifikačních předpokladů pro výkon odborných činností při poskytování sociálních služeb;
- zajistit při poskytování jednotlivých služeb základní činnosti stanovené zákonem.

Co musí obsahovat žádost o registraci poskytovatele

Je-li žadatelem **právníká osoba**: název firmy, sídlo nebo umístění její organizační složky, identifikační číslo a statutární orgán.

Je-li žadatelem **fyzická osoba**: jméno, popřípadě jména, příjmení, místo trvalého nebo hlášeného pobytu, datum a místo narození.

Je-li žadatelem **organizační složka státu** nebo **územní samosprávný celek**, jehož jménem bude poskytovat sociální služby organizační složka územního samosprávného celku: její název, sídlo, identifikační číslo jejího zřizovatele, jméno, popřípadě jména a příjmení vedoucího organizační složky.

Údaje o poskytovaných sociálních službách, kterými jsou:

- název a místo zařízení poskytujícího sociální služby;
- druhy poskytovaných sociálních služeb;
- okruh osob, pro které je sociální služba určena;
- popis realizace poskytování sociálních služeb;
- popis personálního zajištění poskytovaných sociálních služeb;
- časový rozsah poskytování sociálních služeb;
- kapacita poskytovaných sociálních služeb;
- finanční rozvaha k zajištění provozu;
- způsob zajištění zdravotní péče, jde-li o poskytování sociálních služeb v týdenních stacionářích, domovech pro osoby se zdravotním postižením, domovech pro seniory a domovech se zvláštním režimem;
- doklad o bezúhonnosti fyzických osob, které budou přímo poskytovat sociální služby;
- doklady nebo jejich úředně ověřené kopie prokazující odbornou způsobilost fyzických osob, které budou přímo poskytovat sociální služby;
- rozhodnutí o schválení provozního řádu zařízení sociálních služeb vydané orgánem ochrany veřejného zdraví;
- doklad o vlastnickém nebo jiném právu k objektu nebo prostorám, v nichž budou poskytovány sociální služby, z něhož vyplývá oprávnění žadatele tyto objekty nebo prostory užívat;
- je-li žadatelem právníká osoba, úředně ověřené kopie zakladatelských dokumentů a dokladů o registraci podle zvláštních právních předpisů, popřípadě výpis z obchodního rejstříku nebo jiné evidence podle zvláštních právních předpisů;
- doklad, že žadatel nemá daňové nedoplatky a nedoplatky ani penále na pojistném na veřejné zdravotní pojištění, na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti;
- čestné prohlášení, že na majetek žadatele nebyl prohlášen konkurz nebo proti němu nebylo zahájeno konkurzní nebo vyrovnávací řízení nebo nebyl návrh na prohlášení konkurzu zamítnut pro nedostatek majetku.

Působnost orgánů v sociálních službách

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách uvádí výčet orgánů působících v sociálních službách. Podle tohoto ustanovení vykonávají státní správu v oblasti sociálních služeb ministerstvo práce a sociálních věcí, krajské úřady, obecní úřady obcí s rozšířenou působností a úřady práce. V případě krajských úřadů a obecních úřadů obcí s rozšířenou působností jde přitom o výkon přenesené působnosti. Zákon zakotvuje i působnost krajů a obcí.

Ministerstvo práce a sociálních věcí zejména

- je poskytovatelem sociálních služeb (§6);
- dává souhlas obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností k prominutí povinnosti vrátit přeplatek, jde-li o částku nad 20 000 Kč (§22);
- předepisuje tiskopis pro podání písemné žádosti o příspěvek na péči (§23);
- posuzuje na žádost krajského úřadu stupeň závislosti pro účely odvolacího řízení (§28);
- je správcem informačního systému o příspěvku, v němž jsou vedeny údaje o příjemcích příspěvku a výši příspěvku. Obecní úřady obcí s rozšířenou působností jsou oprávněny zpracovávat údaje potřebné pro rozhodování o příspěvku, včetně osobních údajů, v informačním systému o příspěvku, a to v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup a zároveň zajišťujícím ochranu osobních údajů (§30);
- zajišťuje pro provádění zákona na vlastní náklady počítačový program (software), potřebný pro rozhodování o příspěvku, jeho výplatu a kontrolu, včetně jeho aktualizací, a poskytuje bezplatně tento program obecním úřadům obcí s rozšířenou působností. Obecní úřady obcí s rozšířenou působností jsou povinny používat při řízení o příspěvku, při jeho výplatě a kontrole tento program, kterým je ministerstvo vybaví. Počítačový program podle věty první je součástí informačního systému pomoci v hmotné nouzi podle zákona o pomoci v hmotné nouzi (§30);
- rozhoduje o registraci v případě, že zřizovatelem poskytovatele sociálních služeb je ministerstvo (§78);
- je správcem elektronické podoby registru (§86);
- zajišťuje na vlastní náklady počítačový program (software) zpracování údajů potřebných pro vedení registru a poskytuje bezplatně tento program, včetně jeho aktualizací, krajským úřadům. Krajské úřady jsou povinny používat při vedení registru program, kterým je ministerstvo vybaví (§86).

Ministerstvo dále

- řídí a kontroluje výkon státní správy v oblasti sociálních služeb (§96);
- zpracovává střednědobý národní plán rozvoje sociálních služeb za účasti krajů, zástupců poskytovatelů sociálních služeb a zástupců osob, kterým jsou poskytovány sociální služby (§96);
- spolupracuje s Ministerstvem vnitra při optimalizaci dostupnosti místních veřejných služeb (§96);
- provádí inspekci sociálních služeb u poskytovatelů sociálních služeb, zřizovaných nebo zakládaných krajem (§97);

- poskytuje dotace krajům a obcím s rozšířenou působností na zajištění poskytování sociálních služeb v případě ohrožení života či zdraví nebo ohrožení práv a zájmů (§102 a 103);
- poskytuje dotace poskytovatelům sociálních služeb (§104);
- rozhoduje o akreditaci vzdělávacích zařízení a jejich vzdělávacích programů; kontroluje činnost akreditovaných vzdělávacích zařízení při uskutečňování akreditovaných programů (§112);
- rozhodne o odejmutí akreditace, jestliže zjistí nedodržování vzdělávacího programu, akreditované vzdělávací zařízení nesplňuje podmínky, za nichž mu byla akreditace udělena, akreditované vzdělávací zařízení požádá o odejmutí akreditace (§113);
- vydá prováděcí předpisy (§119).

Krajský úřad v přenesené působnosti zejména

- rozhoduje o odvolání proti rozhodnutí obecního úřadu obce s rozšířenou působností (§28);
- podle místa trvalého nebo hlášeného pobytu fyzické osoby nebo sídla právnické osoby, popřípadě podle umístění organizační složky zahraniční právnické osoby na území České republiky rozhoduje o registraci (§78);
- vede registr poskytovatelů sociálních služeb v listinné a elektronické podobě (§85);
- provádí inspekci poskytování sociálních služeb u poskytovatelů sociálních služeb, kterým bylo vydáno rozhodnutí o registraci, a u poskytovatelů sociálních služeb uvedených (§97);
- předmětem inspekce u poskytovatelů sociálních služeb je
 - a) plnění podmínek stanovených pro registraci poskytovatelů sociálních služeb, nejde-li o poskytovatele sociálních služeb, u kterého se registrace podle §84 nevyžaduje,
 - b) plnění povinností poskytovatelů sociálních služeb stanovených v §88 a 89,
 - c) kvalita poskytovaných sociálních služeb (§97).

Krajský úřad dále

- zajišťuje ve spolupráci s ostatními poskytovateli sociálních služeb a obecním úřadem obce s rozšířenou působností (příslušnou podle místa hlášeného pobytu osob) poskytnutí sociálních služeb v případě, kdy poskytovatel sociálních služeb ukončil poskytování sociálních služeb z důvodu zrušení jeho registrace, pozbytí její platnosti, popřípadě z jiného důvodu. Osoby, kterým tento poskytovatel dosud poskytoval sociální služby, se nacházejí v bezprostředním ohrožení jejich práv a zájmů a nejsou schopny samy si zajistit pokračující poskytování sociálních služeb (§93);
- koordinuje poskytování sociálních služeb osobám, jejichž práva a zájmy jsou ohroženy trestnou činností jiné osoby; přitom spolupracuje s obecními úřady obcí s rozšířenou působností (§93);
- shromažďuje žádosti o dotace ze státního rozpočtu a předkládá je ministerstvu práce a sociálních věcí (§101);
- projednává v prvním stupni správní delikty v rozsahu své působnosti (§108).

Obecní úřad obce s rozšířenou působností v přenesené působnosti zejména

- rozhoduje o příspěvku na péči (§7);
- provádí sociální šetření (§25);
- řízení o příspěvku z úřední moci v případech, kdy osoba není schopna jednat samostatně a nemá zástupce (§23);
- provádí řízení o příspěvku (§23–28);
- rozhoduje o ustanovení zvláštního příjemce (§20);
- přeruší řízení po dobu posuzování stupně závislosti úřadem práce (§26);
- vyplácí příspěvek (§18);
- kontroluje, zda byl příspěvek využit na zajištění pomoci (§29);
- rozhoduje o povinnosti vrátit příspěvek do částky 20 000 Kč (§22);
- je exekucním orgánem (§27);
- vydává zvláštní oprávnění zaměstnancům obce za účelem sociálního šetření a kontroly využívání příspěvku (§29);
- zpracovává údaje potřebné pro rozhodování o příspěvku, včetně osobních údajů (§30);
- v případě občana členského státu EU posuzuje zda tato osoba není neodůvodnitelnou zátěží systému (§31);
- rozhoduje o výši úhrady za stravu a péči v případě soudně nařízené ústavní výchovy (§74);
- zastupuje osobu, která není schopna jednat sama a nemá zákonného zástupce při uzavírání smlouvy o poskytnutí sociální služby (§91).

Obecní úřad obce s rozšířenou působností dále

- zajišťuje osobě, které není poskytována sociální služba, a je v takové situaci, kdy neposkytnutí okamžité pomoci by ohrozilo její život nebo zdraví, poskytnutí sociální služby nebo jiné formy pomoci, a to v nezbytném rozsahu; místní příslušnost se řídí místem trvalého nebo hlášeného pobytu osoby (§92);
- koordinuje poskytování sociálních služeb a poskytuje odborné sociální poradenství osobám ohroženým sociálním vyloučením z důvodu předchozí ústavní nebo ochranné výchovy nebo výkonu trestu, osobám, jejichž práva a zájmy jsou ohroženy trestnou činností jiné osoby, a osobám, jejichž způsob života může vést ke konfliktu se společností; přitom spolupracuje se zařízeními pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, s Vězeňskou službou České republiky, Probační a mediační službou České republiky, správními úřady a územními samosprávnými celky (§92);
- na základě oznámení zdravotnického zařízení podle zvláštního právního předpisu zjišťuje, zda je nezbytné poskytnout osobě umístěné ve zdravotnickém zařízení služby sociální péče a zprostředkovává možnost jejich poskytnutí; v případě, že nelze služby sociální péče osobě poskytnout, sděluje neprodleně tuto skutečnost zdravotnickému zařízení, ve kterém je osoba umístěna (§92);
- spolupracuje s krajským úřadem při poskytování a zajišťování sociálních služeb osobám nacházejícím se v bezprostředním ohrožení práv a zájmů (§93);
- spolupracuje s krajským úřadem při poskytování sociálních služeb občanům jejichž práva a zájmy jsou ohroženy trestnou činností jiné osoby (§93).

NRZP ČR doporučuje, aby obecní úřady obcí s rozšířenou působností vyzvaly ještě v letošním roce občany, u nichž dochází k převodu bezmocnosti na stupeň závislosti a rodiče pečující o těžce zdravotně postižené dítě, aby obecním úřadům obcí s rozšířenou působností oznámili, jakým způsobem jim má být příspěvek vyplácen a kdo bude péči zajišťovat. V opačném případě hrozí, že příspěvky budou vypláceny se zpožděním.

Úřad práce zejména

- posuzuje zdravotní stav pro určení míry závislosti (§25);
- určuje lékaře či zdravotnické zařízení v němž bude provedeno vyšetření zdravotního stavu za účelem posouzení míry závislosti (§21);
- dává podnět obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností k provedení sociálního šetření (§25).

Ministerstvo vnitra

- Ministerstvo vnitra pro účely příspěvku poskytuje obecním úřadům obcí s rozšířenou působností a krajským úřadům údaje z informačního systému evidence obyvatel podle zákona upravujícího evidenci obyvatel, a to v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup (§30);
- spolupracuje s MPSV při optimalizaci dostupnosti místních veřejných služeb (§96).

Obec

- zjišťuje potřeby poskytování sociálních služeb osobám nebo skupinám osob na svém území (§94);
- zajišťuje dostupnost informací o možnostech a způsobech poskytování sociálních služeb na svém území (§94);
- spolupracuje s dalšími obcemi, kraji a s poskytovateli sociálních služeb při zprostředkování pomoci osobám, popřípadě zprostředkování kontaktu mezi poskytovatelem a osobou (§94);
- může zpracovat střednědobý plán rozvoje sociálních služeb ve spolupráci s krajem, poskytovateli sociálních služeb na území obce a za účasti osob, kterým jsou poskytovány sociální služby (§94).

Kraj

- zjišťuje potřeby poskytování sociálních služeb osobám nebo skupinám osob na svém území (§95);
- zajišťuje dostupnost informací o možnostech a způsobech poskytování sociálních služeb na svém území (§95);
- spolupracuje s obcemi, s dalšími kraji a s poskytovateli sociálních služeb při zprostředkování pomoci osobám, popřípadě zprostředkování kontaktu mezi poskytovatelem a osobou (§95);
- zpracovává střednědobý plán rozvoje sociálních služeb ve spolupráci s obcemi na území kraje, se zástupci poskytovatelů sociálních služeb a se zástupci osob, kterým jsou poskytovány sociální služby (§95);

- sleduje a vyhodnocuje plnění plánů rozvoje sociálních služeb za účasti zástupců poskytovatelů sociálních služeb a zástupců osob, kterým jsou sociální služby poskytovány (§95);
- informuje ministerstvo o plnění plánů rozvoje sociálních služeb (§95).

Zákon č. 109/2006 Sb. stanoví povinnosti dalším organizacím

Česká správa sociálního zabezpečení předá prostřednictvím okresních správ sociálního zabezpečení ke dni 1. ledna 2007 příslušným obecním úřadům obcí s rozšířenou působností seznam osob, kterým ke dni 31. prosince 2006 náleželo zvýšení důchodu pro bezmocnost; seznamy těchto osob předají ke dni 1. ledna 2007 příslušným obecním úřadům obcí s rozšířenou působností rovněž Ministerstvo vnitra, Ministerstvo spravedlnosti a Ministerstvo obrany v oborech své působnosti.

Obecní úřady obcí s rozšířenou působností oznámí příslušným pověřeným obecním úřadům zahájení řízení o příspěvku na péči v případech, kdy z důvodu péče o osobu, která žádá o příspěvek na péči, je poskytován příspěvek při péči o blízkou nebo jinou osobu.

Kde lze získat další informace!

Národní rada zdravotně postižených ČR bude pokračovat v informační kampani o novém systému sociálních služeb i v nejbližších měsících a také v roce 2007.

Na počátek prosince připravujeme publikaci „Sociální služby“, která bude obsahovat prováděcí vyhlášku k zákonu a nařízení vlády, dále podrobné informace o tom, jak postupovat při žádosti o příspěvek na péči, jak žádat o nové posouzení míry závislosti, jak uzavírat smlouvy s poskytovateli sociálních služeb, kam se obrátit o pomoc a další nezbytné informace.

Národní rada zdravotně postižených ČR rozšiřuje od listopadu 2006 svoji poradenskou činnost o poradce uživatelů sociálních služeb v regionech. Nově vyškolení poradci budou pomáhat uživatelům sociálních služeb při orientaci v novém systému. Sídlem poradců budou všechna bývalá okresní města v celé ČR. Podrobnosti s kontakty na poradce uživatelů sociálních služeb budou k dispozici na webových stránkách Národní rady zdravotně postižených ČR www.nrzp.cz, v regionálním tisku a regionálních médiích.

Všechny důležité informace budou také průběžně zveřejňovány na internetových stránkách www.nrzp.cz.

 266 753 422

Informační linka k zákonu o sociálních službách

Specializovaná informační linka NRZP ČR pro uživatele sociálních služeb poskytuje poradenství k novému zákonu o sociálních službách. Na této lince získáte základní informace o nových právních úpravách v oblasti poskytování sociálních služeb, informace o dalších poradnách a poskytovatelích sociálních služeb, informačních materiálech v tištěné i elektronické podobě.

Provozní doba: pondělí – pátek 8.30 – 16.00 hod.

Telefon: 266 753 422, e-mail: info@nrzp.cz

www.nrzp.cz

Na webových stránkách Národní rady zdravotně postižených ČR www.nrzp.cz naleznete množství aktuálních informací z oblasti problematiky zdravotního postižení, tiskové zprávy, monitoring tisku v oblasti problematiky osob se zdravotním postižením apod.

KDE NÁS NAJDETE?

Národní rada zdravotně postižených ČR sídlí v budově Pražské teplárenské a.s. na adrese: Partyzánská 7, Praha 7 (výšková 13 patrová budova) v blízkosti vlakového nádraží Praha – Holešovice a areálu Výstaviště Praha v Praze 7. U vchodu do budovy je nájezdová rampa pro vozíčkáře – uvnitř je budova také bezbariérová. Před budovou je hlídané parkoviště s vjezdovou závorou. Obsluze závory je třeba uvést, že jde o návštěvu na Národní radu zdravotně postižených. Parkování je bezplatné. Při cestě hromadnou dopravou doporučujeme jízdu metrem (trasa C) do stanice „Nádraží Holešovice“. Zde je nejvhodnější výstup směrem k nádraží ČD s výtahem pro pohybově postižené. Nahoře v hale je po cca 20 metrech vlevo již vidět hledanou výškovou budovu. Při cestě tramvají je výstupní stanicí také „Nádraží Holešovice“ – vzdálenost 200 metrů.

PRÁVNÍ PORADNA NRZP ČR

Právní poradna Národní rady zdravotně postižených ČR poskytuje bezplatné odborné poradenství v oblasti sociálně právního poradenství. Poskytované poradenství je zaměřeno zejména na poradenství v oblasti sociálního zabezpečení a zdravotnictví, správních předpisů, v občanskoprávní oblasti, v problematice bydlení, pracovněprávních vztahů a v oblasti rodinného práva.

Právní poradna NRZP ČR sídlí na adrese NRZP ČR, Partyzánská 7, Praha 7 ve 12. patře budovy Pražské Teplárenské, a.s., č. dveří 1231. Návštěvní hodiny jsou:

	JUDr. Věra Dreslerová	JUDr. Pavel Jungr
Pondělí	8.30 – 12.30	13.00 – 17.00
Úterý	8.30 – 13.00	–
Středa	8.30 – 13.00	14.30 – 17.00
Čtvrtek	8.00 – 12.30	13.00 – 16.00
Pátek	8.00 – 12.00	12.30 – 14.30

KONTAKTY:

Poštovní adresa: Národní rada zdravotně postižených ČR, Partyzánská 7, 170 00 Praha 7

Telefon: 266 753 427

Fax: 266 753 422

Mobil: 739 771 700 (JUDr. Dreslerová)

E-mail: poradna@nrzp.cz

V případě složitějších případů doporučujeme předchozí objednání osobní návštěvy.

Upozornění – právní poradna neposkytuje zastupování klientů u soudu, neboť tato činnost je vyhrazena ze zákona o advokacii pouze registrovaným advokátům.

SOCIÁLNĚ PRÁVNÍ MINIMUM PRO ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÉ

Národní rada zdravotně postižených ČR vydala na konci května 2006 nové „Sociálně právní minimum pro zdravotně postižené“.

Publikace na 168 stranách uvádí základní informace z oblasti důchodového pojištění, státní sociální podpory, příspěvků určených pro osoby se zdravotním postižením, problematiky jejich zaměstnávání, daňové a poplatkové úlevy pro osoby se zdravotním postižením a též změny v sociálních zákonech platné od 1. 1. 2007 a zákon o pomoci v hmotné nouzi platný od téhož data. Významnou částí publikace jsou i předpisy vztahující se k odstraňování architektonických, dopravních a komunikačních bariér. Publikace obsahuje vzory nejčastěji frekventovaných podání a adresář poraden, kde je možno získat konkrétní pomoc nebo bližší informace.

Publikace je určena občanům se zdravotním postižením, jejich rodinným příslušníkům, pracovníkům působícím v oblasti sociálních věcí a zdravotnictví a je také vhodnou pomůckou pro studenty škol se sociálním zaměřením.

Distribuce je prováděna zejména prostřednictvím Center pro zdravotně postižené za poplatek 80 Kč (příspěvek na vydávání). Publikaci je také možno za uvedenou cenu získat při osobní návštěvě na adrese Národní rada zdravotně postižených ČR, Partyzánská 7 (budova Pražské teplárenské a.s.), 170 00 Praha 7. Publikaci je také možno na vyžádání zaslat poštou na dobírku s příplatkem 50 Kč (při zaslání jednoho výtisku). Objednávky na telefonickém čísle 266 753 420 nebo na e-mailové adrese: l.veinlichova@nrzp.cz.

POMŮCKY PRO ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÉ

Národní rada zdravotně postižených ČR vydala publikaci „Pomůcky pro zdravotně postižené“. Publikace obsahuje:

- práva a povinnosti pojistěnce podle zákona č. 48/1997 Sb.,
- seznam zdravotnických prostředků poskytovaných zdravotními pojišťovnami,
- pomůcky poskytované obecními úřady obcí s rozšířenou působností těžce zdravotně postiženým občanům,
- srovnatelné pomůcky (komentář MPSV č. 4/2000, č. j. 21/6383/2000, z 5. dubna 2000),
- metodiku pro doporučování speciálních koncových telekomunikačních zařízení pro zdravotně postižené občany – informace Telefonica 02 Czech Republic, a.s. (dříve Český Telecom),
- adresář oblastních ambulantních středisek Tyfloservisu,
- seznam půjčoven rehabilitačních a kompenzačních pomůcek pro zdravotně postižené občany,
- seznam poradenských center pro sluchově postižené občany.

Publikace má 40 stran textu a můžete ji získat za 25 Kč (příspěvek na vydávání) v sídle Národní rady zdravotně postižených, Partyzánská 7 (budova Pražské teplárenské a.s.), Praha 7. Publikaci je také možno na vyžádání zaslat poštou na dobírku s příplatkem 50 Kč (při zaslání jednoho výtisku). Objednávky na telefonickém čísle 266 753 420 nebo na e-mailové adrese: l.veinlichova@nrzp.cz.

SKOK DO REALITY

Speciální noviny o legislativě pro zdravotně postižené

Národní rada zdravotně postižených ČR vydává 5× ročně speciální noviny o legislativě pro osoby se zdravotním postižením Skok do reality. Noviny podávají informace o aktuálním vývoji v oblasti legislativy a politiky ve vztahu k osobám se zdravotním postižením.

V roce 2006 jsou noviny SKOK DO REALITY distribuovány formou přílohy časopisu VOZÍČKÁŘ, novin MŮŽEŠ, časopisu ROSKA, prostřednictvím Krajských rad zdravotně postižených a Center pro zdravotně postižené. Distribuce je také zajišťována prostřednictvím Internetu. Další informace jsou na webových stránkách Národní rady zdravotně postižených ČR (www.nrzp.cz), kde jsou jednotlivá vydaná čísla ke stažení ve formátu (.pdf) a pro zrakově postižené ve formátu (.doc).

DESATERO PRO LEPŠÍ KOMUNIKACI

Národní rada zdravotně postižených ČR zahájila v roce 2006 rozsáhlou a dlouhodobou kampaň „Desatero pro lepší komunikaci – problémy v komunikaci zdravotnických pracovníků s pacienty se zdravotním postižením“. V rámci této kampaně vydala Národní rada zdravotně postižených ČR informační brožurku a několik druhů informačních plakátů, jež jsou k dispozici na adrese: Národní rada zdravotně postižených ČR, Partyzánská 7, 170 00 Praha 7.

Informační materiály byly zatím vydány pro šest základních typů komunikace:

- 1) Desatero komunikace s pacienty se sluchovým postižením.
- 2) Desatero komunikace s pacienty se zrakovým postižením.
- 3) Desatero komunikace při doprovodu pacientů se zrakovým postižením.
- 4) Desatero komunikace s pacienty s pohybovým postižením.
- 5) Desatero komunikace se seniory se zdravotním postižením.
- 6) Desatero komunikace s pacienty se syndromem demence.

Další informace a podrobnosti můžete získat na webových stránkách Národní rady zdravotně postižených ČR (www.nrzp.cz).

V případě zájmu můžete také kontaktovat p. Michala Dvořáka
telefon: 266 753 433
e-mail: m.dvorak@nrzp.cz

SBÍRKA NÁRODNÍ RADY ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÝCH ČR

Na základě rozhodnutí MHM Prahy č. S-MHMP/25451/2006 zahájila Národní rada zdravotně postižených ČR veřejnou sbírku na zvláštní sbírkové účty

Česká spořitelna, a.s., číslo účtu: **27001329/0800**

Poštovní spořitelna, číslo účtu: **444444999/0300**

Výtěžek sbírky bude použit na tyto účely:

- 1) podpora provozu bezplatné právní poradny pro osoby se zdravotním postižením,
- 2) podpora informační kampaně ke zlepšení komunikace mezi pracovníky ve zdravotnictví a osobami se zdravotním postižením,
- 3) podpora informační kampaně pro uživatele sociálních služeb v souvislosti se zaváděním zákona o sociálních službách do praxe.

Přispívat na sbírkový účet mohou jednotlivci i právnické osoby. Informace o výši vybraných prostředků a jejich užití budou čtvrtletně zveřejňovány na webových stránkách www.nrzp.cz. Souhrnné údaje včetně údajů o dárcích budou zveřejněny ve výroční zprávě Národní rady zdravotně postižených ČR, která vedle tištěné podoby bude také zveřejněna na webových stránkách (www.nrzp.cz). Všem dárcům předem děkujeme.

Pomohla Vám tato brožura?

Máme-li vydávat další podobné informační publikace,
prosíme o Vaši podporu.

Veřejná sbírka

Národní rady zdravotně postižených ČR

Česká spořitelna, a.s., číslo účtu: 27001329/0800

Poštovní spořitelna, číslo účtu: 444444999/0300

Všem dárcům předem děkujeme!

Národní rada zdravotně postižených ČR

Partyzánská 7, 170 00 Praha 7

tel.: 266 753 424

fax: 266 753 424, 266 753 422

e-mail: nrzp@nrzp.cz

<http://www.nrzp.cz/>

IČ: 70856478

DIČ: CZ70856478

bankovní spojení: 0291778399/0800

Vydala Národní rada zdravotně postižených ČR
za podpory Ministerstva práce a sociálních věcí ČR

Praha 2006